

2018

PILAR 3

OFFENTLEGGJERING AV FINANSIELL INFORMASJON ETTER
KAPITALKRAVFSKRIFTA

SPAREBANK 1 SØRE SUNNMØRE

NO 937 899 785

TELEFON 70 07 00 00

SpareBank 1
SØRE SUNNMØRE

Innhald

1. Innleiing.....	3
2. KAPITALDEKNINGSREGLANE.....	4
2.1 Formål.....	4
2.2 Pilar 1.....	4
2.3 Pilar 2.....	4
2.4 Pilar 3.....	4
3. RISIKO- OG KAPITALSTYRING.....	5
3.1 Overordna strategi - kapitalmål.....	5
3.2 Prosess.....	5
3.3 Organisering, ansvar og rapportering.....	5
3.4 Risikoområder.....	7
4. BEREKNING AV KAPITALDEKNING (pilar 1).....	8
4.1. Konsolidering for kapitaldekningsformål.....	8
4.2 Ansvarleg kapital/kapitaldekning – konsolidert (i heile 1.000 kr):.....	8
4.3 Kredittrisiko.....	9
4.4 Operasjonell risiko.....	10
4.5 Marknadsrisiko.....	10
5. VURDERING AV KAPITALBEHOV (pilar 2).....	11
5.1 Innleiing.....	11
5.2 Kapitalbehov/-berekningar.....	11
5.3 Metodeval for risikovurdering.....	11
5.4 Kredittrisiko.....	11
5.5 Marknadsrisiko.....	12
5.6 Operasjonell risiko.....	13
5.7 Andre risikoar.....	13
5.7.1 Risiko for overdreven gjeldsoppbygging.....	13
5.7.2 Risiko knytt til pensjonsforpliktingar.....	13
5.7.3 Systemrisiko.....	14
5.7.4 Likviditets-/finansieringsrisiko (Ilaap).....	14
5.7.5 Forretningsrisiko.....	15
5.7.6 Omdømmerisiko.....	15
5.7.7 Eigarrisiko.....	16
5.7.8 Strategisk risiko.....	16
5.7.9 Forsikringsrisiko.....	16
5.7.10 Risiko forbundet overføring eller pantsetting av aktiva.....	16
6. Samanlikning av regulatorisk og økonomisk kapitalbehov.....	17

Vedlegg

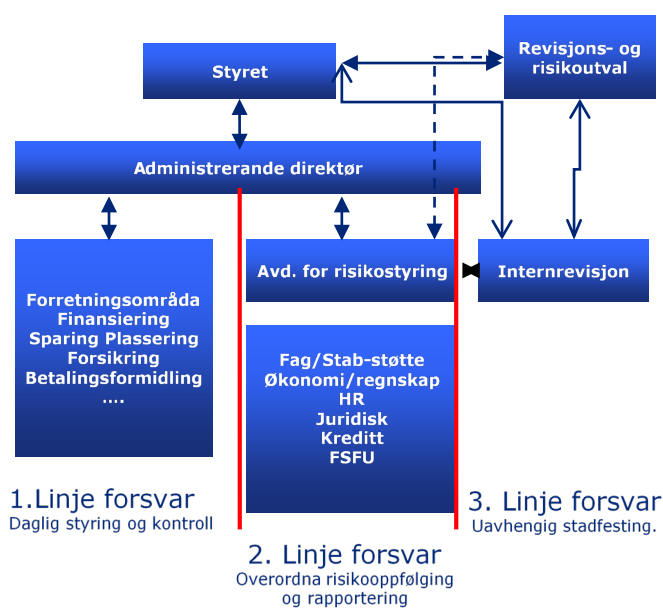
1. INNLEIING

Styring av risiko- og kapitalanvendelse er eit sentralt verkemiddel for å nå bankens målsetjingar slik dei er nedfelt i bankens forretningsstrategi. Konsernets lønnsemd og mulighetene til å nå desse målsetjingane overfor m.a. tilsette, eigenkapitaleigarane og samfunnet, er avhengig av evna til å identifisere, måle, styre og prise dei risikoane som ligg i å tilby finansielle produkt og tenester. Risikostyringa skal sikre finansiell stabilitet og forsvarleg formuesforvaltning. Konsernet har nedfelt i strategien at ein skal ha ein moderat til låg risikoprofil.

Dokumentet er utarbeida for gje marknaden informasjon om SpareBank 1 Søre Sunnmøre sin kapitalstatus og risiko- og kapitalstyring knytt til ulike risikoane banken er eksponert for. Dokumentet er i tillegg meint å dekke krava som sett til offentleggjering av risikoinformasjon.

Bankens interne kontroll- og styringsstruktur:

Organisering risikomiljø

Styret har ansvaret for fastsetting og overvaking av risikonivå/-strategi og dei overordna styringsparameter.

Administrerende direktør har ansvaret for at det vert implementert eit effektivt rammeverk for risikostyring og at dette vert etterlevd i det daglige

1. linje forsvær

Den **enkelte forretningseining** skal sikre og overvake at dei etablerte tiltak vert etterlevd.

2. linje forsvær

Avd for Risikostyring og compliance har ansvar for utvikling, vedlikehald, måling og rapportering av konsernets internkontroll og risikostyring

3. linje forsvær

Internrevisjon er ein reiskap for styret og gjennomfører uavhengige vurderingar og overvaking av etablert risikostyring og internkontroll og gir ei uavhengig stadfesting til styret på at risikostyringa er robust og fungerer etter hensikta.

2. KAPITALDEKNINGSREGLANE

2.1 Formål

EUs direktiv for kapitaldekning ble innført i Norge frå 1. januar 2007. Føremålet med det nye kapitaldekningsregelverket er å styrke stabiliteten i det finansielle systemet gjennom:

- meir risikosensitivt kapitalkrav
- betre risikostyring og kontroll
- tettare tilsyn
- meir informasjon til marknaden

Vidare skal dokumentet presentere finansiell informasjon som kan bidra til at marknadsaktørane er betre i stand til å vurdere:

- bankens risikonivå
- styring og kontroll med dei ulike risikoane
- kapital situasjonen

SpareBank 1 Søre Sunnmøre rapporterte kapitaldekning og Icaap til Finanstilsynet etter dei retningslinjer og oppfordringar som vi vert pålagde.

2.2 Pilar 1

Pilar 1 omhandlar minstekrav til kapitaldekning. Regulativt krav til rein kjernekapitaldekning utgjør 12 % frå og med 31.12.18. Motsyklisk buffer er på 2%, og skal dekkjast med rein kjernekapital.

Forholdsmessig konsolidering

Finansforetaksloven §17 - 13.2. ledd pålegg banken forholdsmessig konsolidering av eigardelar i finansfortak i SpareBank 1 Alliansen, for kapitaldekningsformål frå og med 01.01.18.

2.3 Pilar 2

I tillegg kjem bankens Pilar 2-tillegg på 3,1% fastsatt i vedtak av 07.07.17 gjeldande frå 31.12.17. SpareBank 1 Søre Sunnmøre er plassert i SREP-gruppe 3, og vil få ein ny vurdering av Pilar 2-tillegget kvart tredje år.

Pilar 2 er basert på to hovudprinsipp. Bankane skal ha ein prosess for å vurdere sin totale kapital sett opp mot risikoprofil og ein strategi for å oppretthalde sitt kapitalnivå. I tillegg skal tilsynsmyndigheitene gjennomgå og evaluere bankanes interne vurdering av kapitalbehov og strategiar, og overvake og sikre etterleving av dei kapitalkrava styresmaktene har sett.

2.4 Pilar 3

Føremålet med pilar 3 er å supplere minimumskrava i Pilar 1 og den tilsynsmessige oppfølginga i Pilar 2. Pilar 3 skal bidra til auka marknadsdisiplin gjennom krav til offentleggjering av informasjon som gjer det mogeleg for marknaden; analytikarar og investorar, å vurdere institusjonens risikoprofil og kapitalisering, og styring og kontroll. Krava til offentleggjering vert spesielt viktig når det for bankane er mogeleg å nytte eigne system og metodar for å rekne kapitalkravet.

3. RISIKO- OG KAPITALSTYRING

3.1 Overordna strategi - kapitalmål

SpareBank 1 Søre Sunnmøre har ein revisjon av den overordna strategien jamleg, og minimum ein gong i året. Dette omfattar ein gjennomgang av endringar i rammevilkår som m.a. konkurransesituasjonen, krav frå offentlege styresmakter, endring i kundeadferd og krav til kompetanse og organisering. I strategiprosessen vert det lagt vekt på å involvere organisasjon, for å skape aksept for strategien slik at endringstiltak verkeleg kan gjennomførast. Resultatet av denne strategiprosessen er nedfelt i strategiplanen for 2018-2020. Strategiplanen er å sjå på som ein del av bankens samla styringsdokument, m.a. i forhold til "Internal Governance". Vidare har banken ei rekkje overordna dokument/rammer på ulike område som jamleg vert revidert, minimum ein gong i året.

Prosesen for risikoidentifikasjon dekkjer alle vesentlege risikoområde til konsernet. Prosessen vert gjennomført som ein integrert del av konsernets strategi- og budsjettprosess. Det vert gjennomført ulike analysar av risikoane som er identifiserte for å forstå risikoens eigenskapar med tilhøyrande årsaksmechanismar. Alle vesentlege risikoar er i den utstrekning det er mogeleg kvantifisert gjennom forventa tap og behovet for økonomisk kapital. Kvantifisering skal vere basert på kjende og forsvarlege metodar og framgangsmetodar for måling av risiko.

Bankens kapitaldekningsmål skal sikre tilstrekkeleg kapital til å oppfylle krav frå styresmaktene sett opp mot kapitaldekninga, og styret har vedteke ein overordna beredskapsplan for kapitalstyring som har som føremål og synleggjere leiinga og styret sin strategi for å avverje fallande kapitaldekning.

SpareBank1 Søre Sunnmøre har i Strategiplanen for 2018-2020 vedteke måltal for regulatorisk ansvarleg kapitaldekning. Måltala som er satt er minimum 16,1 % for rein kjernekapital og som følge av det vil måttalet for kjernekapital og kapitaldekning verte hhv 16,6 % og 18, %.

3.2 Prosess

Risiko- og kapitalvurderingsprosessen bygger på følgjande:

- Prosessen er styret sitt ansvar
- Banken nyttar metodar og vurderingar for risiko og kapitalbehov fasett av Finanstilsynet, men støtter seg både på standardmetodar og SpareBank 1 Alliansen sine system og kompetanse.
- Prosessen skal vere nedfelt i formaliserte dokument og rutinar.
- Prosessen skal vere ein integrert del av styringsprosessen og beslutningsgrunnlag.
- Det skal vere ein regelmessig gjennomgang og vurdering av området, min. årleg.
- Heile banken si verksemd skal gjennomgåast og takast med i betraktning.
- Risikostyring og ICAAP-prosessen er en kontinuerlig prosess mht. forbetring i vurdering og dokumentasjon.

3.3 Organisering, ansvar og rapportering

Styret si rolle

- Bankens sitt styre skal godkjenne og regelmessig vurdere retningslinjer for å påta institusjonen risikoar og for å identifisere, styre, overvake og kontrollere risikoar som banken er eller kan bli eksponert for, herunder risikoar knytt til makroøkonomiske forhold.
- Forankre prosessen godt i styret og i organisasjonen.
- Initiere prosessen for kapitalplanlegging og risikostyring.
- Vurdering av risikoprofil og risikoappetitt som ein integrert del av bankens prognose og strategiprosess.
- Utforme retningslinjer og påsjå at desse er kommunisert og implementert.
- Få seg førelagt resultat av prosessen, vurdere å gjere nødvendige tiltak på kort og lang sikt.

Administrerende direktør

- Ansvarleg for implementering av retningslinjer og for rapportering av resultat og anbefalingar til styret.

Risikostyringsfunksjonen

- Hovudansvarleg for metodeutval og gjennomføring av berekningar og dokumentasjon av ICAAP i tett samarbeid med økonomi-/finansavdelinga.
- Leie workhops i organisasjonen for å avdekke gjeldande risikobilete og påsjå at nødvendige kontrolltiltak vert sett i verk for å redusere identifiserte risikoar.
- Initierer og følger opp at banken har ein god prosess på forbetringar av overordna rammeverk og nødvendig detaljeringsgrad utarbeidast for operasjonelle formål og samtidig eit fokus på etterleving
- Skal innhente kompetanse og erfaringar frå andre på banken sine risikoområder og påsjå at der er tilstrekkelege prosessar for å handtere risikobilete og kvalitetsmessig bidra til forbetra prosesser.

Operative leiarar på vesentlege verksemd og støtteområder

- Skal aktivt leie prosessen rundt målstyring av måloppnåing av etablerte risikostyring og -risikoeksponering.
- Overvake at internkontroll vert gjennomført på tilfredsstillande måte innanfor eige ansvarsområde og at nødvendige tiltak blir gjennomført for å halde risiko innanfor vedtekne rammer.

Rapportering

SpareBank 1 Søre Sunnmøre har overordna dokument/retningslinjer knytta til risiko- og kapitalstyring som inneheld spesifikasjon av rammer/måltal sett av styret. Konsernets overordna risikoeksponering og risikoutvikling vert fylgt opp gjennom periodiske risikorapportar til administrasjon og styre. Administrasjonen utarbeidar eigne rapporter månadleg/kvartalsvis som viser utvikling mot vedtekne måltal/rammer. I tillegg rapporter risikostyring i eigen risikorapport til administrerende direktør og styret.

3.4 Risikoområder

Det har vore ein prosess i leiinga og styret med omsyn til vurdering av nye risikoområder som eventuelt banken burde ta omsyn til i samband med ICAAP-berekninga. Det er også vurdert om nokon risikogrupper ikkje lenger er aktuelle. Banken har spesifikt vurdert dei risikotypar som er lista opp i Finanstilsynet sitt rundskriv 12/2016 og har i all hovudsak same risikoar som vurdert i ICAAP for 2017.

Banken har tilpassa seg Finanstilsynet sitt innspel og praksis gjennom tidlegare tilbakemeldingar, og gjer m.a. ikkje frådrag for diversifiseringseffektar som måtte førekome mellom ulike risikotypar.

1. Kredittrisiko
  - a) Kreditt- og motpartsrisiko
  - b) Konsentrasjonsrisiko – enkelt næringar
  - c) Konsentrasjonsrisiko – enkelt engasjement
  - d) Konsentrasjonsrisiko – geografi
  - e) Andre risikoar knytt til kredittporteføljen
    - Avvikande høg utlånsvekst
    - Avvikande porteføljekvalitet i BM
    - Kredittrisiko for unytta kredittrammer med 0 % i konverteringsfaktor
2. Marknadsrisiko
  - a. Aksjekursrisiko
  - b. Egedomsrisiko
  - c. Renterisiko
  - d. Spreadrisiko
  - e. Valutarisiko
3. Operasjonell risiko
4. Likviditets- og finansieringsrisiko
5. Forretnings-/strategisk risiko
6. Systemrisiko
7. Risiko knytt til pensjonsforplikting
8. Risiko for uforsvarleg gjeldsoppbygging
9. Forsikringsrisiko inkl. eigarrisiko
10. Risiko forbunde med verdipapirisering (overføring eller pantsetting av aktiva)
11. Øvrige risikoar: Omdømme risiko

4. BEREKNING AV KAPITALDEKNING (PILAR 1)

4.1. Konsolidering for kapitaldekningsformål

Frå 2018 vert reglane om kapitalkrav for forholdsmessig konsolidering av eigardelar i samarbeidande gruppe, jfr. Finansforetaksloven § 17-13. Banken fortar forholdsmessig konsolidering for eigardelar i SpareBank 1 Boligkreditt AS, SpareBank 1 Næringskreditt AS, SpareBank 1 Kredittkort AS, SpareBank 1 Finans Midt-Norge AS, BN bank ASA.

Bankens investering i dotterselskapet Eiksundregionen Eigedom AS vert omhandla av størrelsesunntaket i CRR/CRD IV forskrifta § 17, og det vert såleis ikkje berekna kapitaldekning på konsolidert nivå for dette selskapet.

4.2 Ansvarleg kapital/kapitaldekning – konsolidert (i heile 1.000 kr):

Ansvarleg kapital	31.12.2018	31.12.2017
Sparebankens fond	895.613	825.933
Eigarandelskapital	100.000	100.000
Utjevningsfondet	18.307	10.080
Overkursfond	193	193
Gåvefond	21.896	17.125
Fond for urealiserte gevinstar	0	
Hybridkapital	50.000	50.000
Konsolidert eigenkapital tilknytte selskap	0	0
Anna eigenkapital	1.482	1.482
Sum eigenkapital	1.087.490	1.004.813
Andre frådrag	-1.324	-691
Frådrag ansvarleg kapital i andre kredittinstitusjonar	-227.875	-207.625
Frådrag annen kjernekapital	-50.000	-50.000
Overgangsregler		41.525
Sum rein kjernekapital	808.291	788.022
Fondsobligasjon	50.000	50.000
Behaldning fondsobligasjon i andre kredittinstitusjonar	-3.300	-3.319
Frådrag ansvarleg kapital i andre kredittinstitusjonar	0	-15.304
Sum kjernekapital	854.991	819.399
Tilleggskapital utover kjernekapital		
Tidsavgrensa ansvarleg kapital	150.000	150.000
Behaldning tilleggskapital i andre selskap i finansiell sektor	-4.898	-4.271
Frådrag ansvarleg kapital i andre kredittinstitusjonar		-15.304
Sum tilleggskapital	145.102	130.425
Netto ansvarleg kapital	1.000.093	949.824

Banken nyttar standardmetoden ved berekning av det regulatoriske kapitalkravet for kredittrisiko, og basismetoden ved berekning av kapitalbehov for operasjonell risiko.

4.3 Kredittrisiko

Styring og kontroll

Kredittrisikoen vert styrt gjennom konsernets overordna strategi der kredittpolicy og rammer for overordna porteføljestyling er fastlagt. Bevilgningsreglement og den daglege kredittvurderinga på alle nivå gjenspeglar desse. Retningsliner for kredittstyring og bevilgningsreglementet vert revidert minimum ein gong i året av styret. Retningslinene for kredittstyring fokuserer på kredittrisiko på eit overordna nivå, og organisering av kredittarbeidet, prinsipp for engasjementsoppfølging, målemetodar, rapportering og overvaking av dette kredittarbeidet.

Sentralt i bankens kredittvurderingsprosess står risikoklassifiseringssystemet PorTo. Dette systemet er basert på avanserte risikomodellar, og er under kontinuerleg vidareutvikling og testing av Kompetansesenter for Kreditt, SpareBank 1. Den risikomessige utviklinga i porteføljen vert fylgt opp månadleg, med særleg vekt på utviklinga i risikoklassifisering (migrering), forventa tap, økonomisk kapital og risikøjustert avkastning.

Grunnlagsdata for berekning av kapitalkrav for kredittrisiko fordelt på engasjement per 31.12.18 (i heile 1.000 kr):

Risikovegd berekningsgrunnlag	31.12.2018	31.12.2017
Statar og sentralbankar	0	0
Lokale og regionale styresmakter	2.010	2.000
Offentleg eigde foretak	0	0
Institusjonar	62.232	90.098
Foretak	1.243.813	1.125.288
Massemarknadsengasjement	4.556	4.136
Pant i fast eigedom	2.780.281	2.526.433
Forfalne engasjement	48.477	47.747
Obligasjonar med fortrinnsrett	10.594	14.098
Andelar i verdipapirfond	8.000	7.917
Egenkapitalposisjoner	136.202	127.271
Øvrige engasjement	100.480	63.321
Sum kreditt- og motpartsrisiko	4.396.645	4.008.311
Operasjonell risiko	439.369	415.314
CVA-risiko (Motpartsrisiko)	1.671	1.950
Totalt berekningsgrunnlag	4.837.684	4.425.575
Kapitaldekning	20,67 %	21,46 %
Kjernekapital	17,67 %	18,52 %
Rein kjernekapital	16,71 %	17,81 %

Trygd

Engasjement med pant i fast eigedom utgjer den største andelen av dei totale engasjement. Anna trygd som vert nytta er m.a. salspant i lausøyre, varelager og kundekrav. Ved verdigrunding av trygd vert SpareBank 1 Alliansen sine reduksjonsfaktorar i "Objekter og verdigrunding" lagt til grunn. Føremålet med denne metodikken er å skape lik standard for verdigrunding av trygd for alle bankane. Det er også med på å auke kvaliteten og treffsikkerheita i verdigrundingane. Panteobjektet vert registrert med omsetnadsverdi/ kjøpesum. Deretter gjennomgår panteobjekta individuell justering av verdiar basert på likviditet og pantbarheit, og redusert med ein standard reduksjonsverdi til normal realisasjonsverdi.

4.4 Operasjonell risiko

Styring og kontroll

Operasjonell risiko er ein risikokategori som fangar opp det mest vesentlege av kostnader når det gjeld manglande kvalitet i bankens løpande verksemd. Identifisering, styring og kontroll av operasjonell risiko er ein integrert del av leiaransvaret på alle nivå. Leiarens viktigaste hjelpemiddel i arbeidet er fagleg innsikt og leiingskompetanse og handlingsplanar, kontrollrutinar og gode oppfølgingssystem. Eit systematisk arbeid med risikovurderingar og styringstiltak bidrar til auka kunnskap om og merksemd mot aktuelle forbettringsbehov i eiga eining. Element som inngår i prosessen rundt styring og kontroll av operasjonell risiko er:

Identifisering av risiko

Det vert kvart år gjennomført workshops på brei basis i organisasjonen for å vurdere strategiske-, finansiell- og operasjonelle risikoar knytt til dei ulike forretnings- og støtteprosessane. Desse vurderingane grunnlag for forbettrings- og kontrolltiltak.

Registrering av avvik

Alle avvik (tidlegare kalla uønska hendingar) som gjer eller kunne ha gitt banken eit økonomisk (operasjonelt) tap registrerast i ein eigen databasa. Alle hendingane vert hansama av ei eiga nemnd og rapportert vidare til leiing og styring. Hovudformålet med registreringa er å kunne sette inn tiltak og/eller forbettringstiltak for å hindre eller redusere risiko for at og liknande hendingar skjer igjen.

På grunn av avgrensa erfaring med denne databasen er det ikkje tilstrekkeleg grunnlag for kvantitativt å bekrefte eksponering for operasjonell risiko. Vurderinga er derfor i hovudsak av kvalitativ art.

4.5 Marknadsrisiko

Styring og kontroll

Marknadsrisiko vert hovudsakleg kontrollert gjennom oppfølging av risikoeksponering i handelsporteføljene med rammer fastsett av styret, og løpande analysar av uteståande posisjonar. Rammene for eksponeringar er nedfelt i overordna dokument Strategi og policy for marknadsrisiko.

SpareBank 1 Søre Sunnmøre si risikoeksponering mot m.a. renterisiko, valutaeksponering og handel med verdipapir er regulert gjennom eigne retningslinjer. Konsernets generelle eksponering mot marknadsrisiko er moderat. Det vert ikkje berekna kapitalbehov for marknadsrisiko i den regulatoriske kapitaldekningsberekninga.

5. VURDERING AV KAPITALBEHOV (PILAR 2)

5.1 Innleiing

I kapitla nedanfor er det gjort greie for rammeverk og styring av dei risikotypane som ikkje vert dekkja av Pilar 1 – minimumskravet til ansvarleg kapital (kap. 3), og gitt ei nærare skildring av bankens interne vurdering og dei føresetnader som er lagt til grunn ved berekning av kapitalbehovet der det avvik frå dei regulatoriske berekningane.

5.2 Kapitalbehov/-berekningar

Risiko og kapitalbehovsvurderingane for 2017 er gjort med utgangspunkt i Finanstilsynets rundskriv av 12/2016 «Finanstilsynets praksis for vurdering av risiko og kapitalbehov» og med utgangspunkt i rekneskap- og balansetal per 31.12.18. Framtidige estimat baserer seg på bankens vedtekne mål og strategiplan og andre overordna styringsdokumenter som bl.a. retningslinjer for kredittstyring.

5.3 Metodeval for risikovurdering

SpareBank 1 Søre Sunnmøre har gjennomført vurderingar i sin oppstilling av de forskjellige typar av risiko over tid, og har kome frem til ein samla eksponering som man meiner gir eit riktig risikobilde av banken. Som vesentleg bakgrunn for desse betraktningar ligger analyseverktøy Por2 i Alliansen, Kompetansesenter for Kreditt (KfK), som gir innspel til vurderingar som bakgrunn for bankens egne bearbeidingar av risikoane som skal vurderast.

5.4 Kredittrisiko

Kredittrisiko utgjør eit av banken sine største risikoområder, og definerast som risiko for tap som følgje av at kundar eller motpartar ikkje har evne eller vilje til å oppfylle sine forpliktingar overfor banken.

Kredittrisikoen vert styrt gjennom rammeverket for kredittinnvilging, engasjementsoppfølging og porteføljestyling. Hovudelementet i rammeverket for kredittinnvilging består av konsernet sin kredittstrategi, kredittstrategiske rammer, kredittpolitiske retningslinjer og kredittfullmactsreglement.

Banken skal ha ein moderat til låg risikoprofil der ingen enkelthendingar skal kunne skade banken si finansielle stilling i alvorleg grad. Strategi- og policy for styring av kredittrisiko og bevilgningsreglement vert fastsett minimum årleg av styret. Policyen for kredittstyring fokuserer på risikosensitive måltal og rammer, som er satt saman slik at dei på ein mest mulig hensiktsmessig og effektiv måte styrer banken sin risiko på kredittområdet. Dette vert i første rekke å knyte måltal og rammer opp mot vekst og marknadsutvikling. I tillegg set kredittstyring avgrensingar knytt til eksponering og risikoprofil herunder marknadsfordeling og klassifisering av kundar.

Styret er ansvarleg for banken sine låne- og kredittinnvilgingar. Styret delegerer fullmakt til administrerande direktør som har det operasjonelle ansvaret for beslutningar i låne- og kredittsaker. Administrerande direktør har innanfor sine fullmakter vidaredelegert til kredittutval og enkeltpersoner som har personlege fullmakter etter bevilgningsreglement. Dei delegerte fullmactene er knytt opp mot størrelse på engasjementet fordelt på marknadsområda personmarknad (PM) og bedriftsmarknad (BM).

I berekninga av risikojustert kapital for kredittområdet er alle vesentlege porteføljar teke med (porteføljar BM og PM, og poster utanom balansen som garantiar, utrukne kredittar mv). Kredittrisikoen er kapitalbehovsvurdert med utgangspunkt i SpareBank 1 Alliansen sin modell (Por2). Risikomodellane som ligg til grunn for risikostyringssystema tek utgangspunkt i statistiske berekningar, og er under kontinuerlig vidareutvikling og testing.

Modellen bygger på tre sentrale komponentar; misleghaldssannsynlegheit (PD), tap gitt misleghald (LGD) og eksponering ved misleghald (EAD).

Konsentrasjonsrisiko definerast som risiko for tap som følge av konsentrasjon om store enkeltkundar, enkelte bransjar og geografiske områder.

Basis er Rundskriv 12/2016 Vedlegg 2.

Kapitaltillegg for konsentrasjonsrisiko:

- Konsentrasjon mot enkeltkundar (bedriftsmarknaden)
- Konsentrasjon mot enkeltnæringar
- Konsentrasjon geografi

Kapitaltillegg for andre risikoar knytt til kredittporteføljen:

- Avvikande høg utlånsvekst
- Avvikande porteføljekvalitet i BM
- Underestimering av kredittrisiko for ubenyttede kreditttrammer med null prosent konverteringsfaktor

Modell/føresetnader

I samband med utrekning av risikoar knytt til konsentrasjonsrisiko nyttar vi modellverktøyet frå KFK. Dette verktøyet har i seg den reknemetodikk m.m. som Finanstilsynet har skissert i rundskrivet. I oppsettet frå KFK er engasjement overført til SpareBank1 Næringskreditt medtekne. Desse, samt 100% eid dotterselskap, har vi korrigert for i ved endeleg kapitalkrav knytt til konsentrasjonsrisiko enkeltnæringar og enkeltkundar.

Porteføljen på bedriftsmarknaden er i all hovudsak konsentrert om banken sitt primærområde, men ca.20 % av banken si totale utlånsportefølje er til kundar i andre fylker med sterkt tyngdepunkt i Oslo. I all hovudsak er dette utlån til personmarknaden, der kunden har relasjon til SpareBank 1 Søre Sunnmøre. Erfaringane tilseier at banken ikkje har hatt tap på kundar heimehøyrande i andre landsdelar. Vidare vert ikkje Søre Sunnmøre sett på som meir risikoutsett enn øvrige landsdelar. Regionen har ein godt utviklet og variert næringslivsstruktur i dei ulike kommunar.

5.5 Marknadsrisiko

Marknadsrisiko oppstår hovudsakeleg frå banken sine investeringar i obligasjonar, sertifikat og aksjar, samt avtalar på renteinstrument/swapavtalar som følge av aktivitetar som utførast for å understøtte bankdrifta. Risikoområdet delast i rente-, eigeomspris-, valuta-, aksjekurs – og spreadrisiko. Eventuelt skal det også inkluderast CVA som ikkje er med i Pilar 1. I berekninga av marknadsrisiko har vi brukt Vedlegg 3 i Finanstilsynets rundskriv 9/2015-12/2016.

Banken har eigen strategi- og policy for marknadsrisiko. Det er vidare opparbeida rutinar for periodisk å kontrollere, følge opp regelverk og rapportere etterleving av marknadsrisiko.

5.5.1 Aksjerisiko

Banken har ikkje beholdning av aksjar/aksjefond med potensiell kursrisiko.

Vi har eit skilje mellom plasseringar av strategisk art og andre formål.

- Dotterselskap/tilknytte selskap/felleskontrollerte selskap og selskap i Alliansesamarbeidet som leverer tenester/produkt for Alliansen eller fyller fellesformål vert sett på som strategisk plassering. Desse selskapa blir teke omsyn til under eigarrisiko.
- Andre aksjeposter i bl.a. tidlegare produktselskap og mindre lokale selskap, er også å betrakte som strategiske plasseringar og teke med i eigarrisikoutrekninga.
- Banken har ikkje aksjar med spekulasjon som formål
- Banken har ingen investeringar i aksjar/aksjefond for handelsformål.

5.5.2 Egedomsprisisiko

Banken si eksponering på egedom er vurdert med ein stressfaktor på 30 % ihht. Finanstilsynets anbefaling.

Bokført verdi på egedomar i morbanken er 25,4 MNOK. Morbanken si eksponering på dotterselskap som i igjen er eksponert mot egedom er teke omsyn til i berekningen. Total balanseført verdi i konsernet er på 105,2 MNOK.

5.5.3 Renterisiko

Den faktiske renterisiko vert berekna på balanseposter og vurderast med to prosent poengs endring i renta. Renterisiko vert berekna tilnærma på alle balanseposter på restløpetider til forfall eller til tidspunkt for rentekorrigerings. Obligasjonsbeholdning består i all hovudsak av obligasjonar i OMF-føretak, SpareBank 1 Boligkreditt og andre banker som vi ser på som relativt sikre. Portefølje med fastrenteutlån er terminsikra for å eliminere renterisikoen. Renterisiko vert utrekna og rapportert kvartalsvis. Vi nyttar faktiske rammer satt i strategi- og policydokumentet for marknads- og motpartsrisiko for fastsetting av kapitalbehov knytt til m.a. renterisiko.

5.5.4 Spreadrisiko

Banken har ei behaldning av obligasjonar som klassifiserast som hold-to-call. Plasseringane er gjort i statsobligasjonar, OMF og ein del vanlege bankobligasjonar. I tillegg er noko av kortsiktig overskotslikviditet plassert i obligasjonsfond. Ein del av denne plasseringane er i Fond for statspapir og OMF-obligasjonsfond som er deponerbare i Norges Bank.

Spreadrisiko knytt til obligasjonen i likviditetsporteføljen er etter tabell 2 i vedlegget til rundskriv 12/2016 angitt som samanheng mellom rating og antatt spread endring.

5.5.5 Valutarisiko

Bankens eksponering mot eventuell valutarisiko er vurdert. Banken har ingen nemneverdig eksponering i valuta, og det forventast heller ingen vesentleg eksponering i den næraste framtid.

5.6 Operasjonell risiko

Kapital for operasjonell risiko inngår i konsernets prosess for vurdering av økonomisk kapital etter pilar 2. Kapitalbehovet er rekna med utgangspunkt i basismetoden. I tillegg vurderer banken behovet for buffer knytte til kvaliteten på styring og kontroll, men det er ikkje gjort avsetjing utover kapitalbehovet etter basismetoden.

5.7 Andre risikoar

5.7.1 Risiko for overdriven gjeldsoppbygging

Banken har hatt ein nedgåande andel. Andel av framandfinansiering og innskot er rimeleg stabilt på ca. 80 % dei seinare år. Uvekta kjernekapital er på overkant av 9 %.

5.7.2 Risiko knytt til pensjonsforpliktingar

Banken har pensjonsordning for sine tilsette. I 2006 hadde vi første lukking av den ytelsesbaserte ordninga der om lag halvparten av tilsette gjekk over til innskotsbasert ordning, og frå utgangen av 2014 er alle tilsette på innskotsbasert ordning. Alle nye medarbeidare som kom til etter første lukking har gått inn på den innskotsbaserte ordninga. Ordninga blir aktuarberekna en gang i året og har ein rimeleg stabil pensjonsforpliktingar.

5.7.3 Systemrisiko

Systemrisiko er risikoen for at ein ustabil finansiell situasjon vert så omfattande at det fører til ei systemsvekking kor økonomisk vekst og velferd vert alvorleg skadelidande.

For vår bank må vi i lys av dette vurdere om det er sårbarheiter i det finansielle systemet som gjer at risikoen for at tap kan verte vesentleg høgare enn kva normale modellsamanhengar tilseier og at adgang til fundingmarknaden raskt kan verte vesentleg vanskelegare. Vidare må vi vurdere om denne sårbarheita er så stor at realiseringa av denne risikoen vil medføre at banken må endre sin forretningsstrategi. Finansmarknaden fungerer godt og både nasjonalt og internasjonalt føregår det ei tilpassing til strengare regelverk både når det gjelder kapital og motpartsproblematikk (eks ved EMIR). Det låge rentenivået bidreg til generelt låg avkastning på plasseringar og dette driv prisane på fleire aktivaklasser opp. Ein rask oppgang i rentenivå kan bidra til eit «sjokk» i marknaden, men synes mindre sannsynleg sidan alle nasjonalbankar snakkar om låg rente på lang sikt.

Eit element i vurderinga som er teke med i 2018 er digitalisering. Digitaliseringa medfører store endringar i banken sin distribusjonsmodell. Kredittinnvilging skal flyttast til digitale kanalar, der menneskelege vurderingar må erstattast av modeller og regler. PSD2, «open banking» og nye tenester vil kunne gje store endringar i konkurransebilete.

Sjølv om denne omstillinga kan ha store samfunnsmessige gevinstar, har slike paradigmeskifter i bankmarknaden sin funksjonsmåte medført auka risiko for systemiske kriser. Dette har ofte opphav i at aktørane naturleg nok ikkje har erfaring med den nye situasjonen og at slike situasjonar er særleg utsett for uheldig «flokkåtferd». Den omstillinga vi no ser i bankmarknaden inneberer derfor isolert sett ein auka systemrisiko.

5.7.4 Likviditets-/finansieringsrisiko (Ilaap)

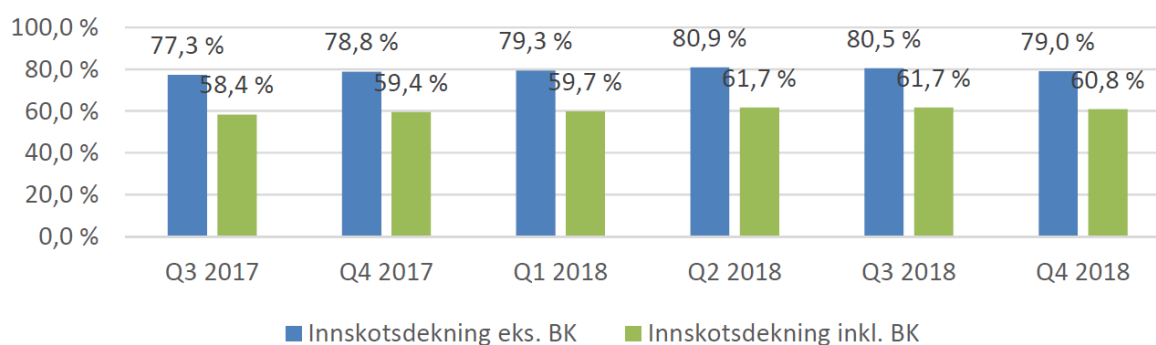
Likviditetsrisiko kan oppstå som følge av ein eller fleire hendingar som medfører problem for banken å refinansiere balansen. Banken handsamar problemstillingar knytt til dette risikoområdet i Strategi og policy for likviditetsstyring. Eit hovudmål er at vi skal kunne handtere situasjonen med kapitaltørke og normal utlansvekst i en 12 månaders periode.

Banken legg vekt på fastsetting av rammer for likviditetsområdet som sikrar låg likviditetsrisiko.

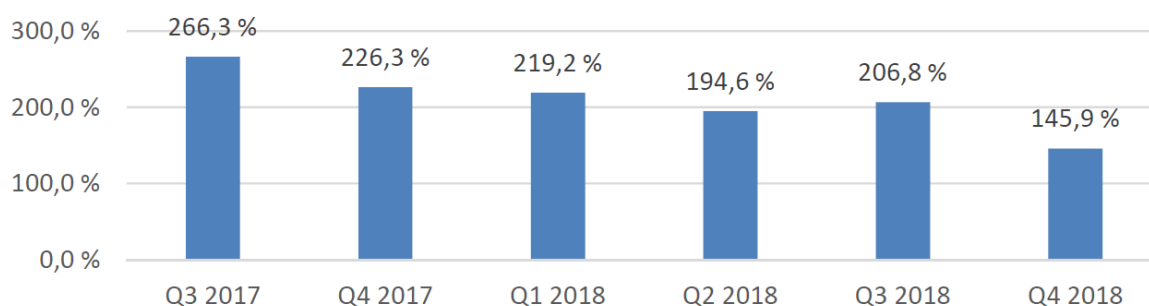
På innskotssida har banken noko konsentrasjonsrisiko fordi dei ti største innskotskundane utgjer ca. 17 % av totalen. I ein situasjon der delar av denne innskotsmassen blir tatt ut, og banken ikkje nyttar overføring av lån til Boligkreditt, må dette refinansiering i marknaden og prisen for tida rimelig i forhold til denne typen innskot.

Banken har hatt ei rimelig stabil overføring til SpareBank 1 Boligkreditt dei siste år. Dersom ein situasjon hadde oppstått ville banken nytta ulike finansieringskjelder som t.d. sal av lån til SpareBank 1 Boligkreditt, noko som reduserer meirkostnaden og risikoen. Vi har over 2 milliardar kroner som kan overførast på kort varsel. Sjølv om ein stressar lån som er overført og som ligg klar til overføring med at panta (bustadsprisane) fell i verdi med 30%, ligg ein vesentleg volum klar til overføring.

Utvikling i innskotsdekning:

Utvikling LCR:

5.7.5 Forretningsrisiko

Forretningsrisiko definerast som risikoen for uventa inntekts- og kostnadssvingingar. Risikoen kan opptre i ulike forretnings- og eller produktsegmenter og vere knytt til konjunktursvingingar eller endra kundeåttferd. Marknadsforstyringar kan gje reduksjon i morbanken sine inntekter.

Føresetnaden er at netto renteinntekter vert redusert med 5 %, og at off-balance-inntekter vert redusert med 15 % i eitt år framover. Tilsvarande med inntekter gjennom selskap knytt til SpareBank 1 Alliansen.

På kostnadssida er det rimeleg å anta at ei slik marknadsforstyring med tilhøyrande reduserte inntekter også vil påverke banken sin aktivitet og dermed kostnader. Respons/tiltak vil måtte tilpassast den type krise som oppstår. Det vert ei forseinking på kostnadseffekten sidan avgjersler om å redusere kostnadsbruken vil få verknad ein del tid etter avgjersle.

5.7.6 Omdømmerisiko

Mediebilete har i all hovudsak vore prega av positiv omtale av SpareBank 1 Søre Sunnmøre og det har ikkje vore kundeklager og uønska hendingar direkte knytt til vår bank, som er risiko for vårt omdømme. Det oppstår likevel frå tid til annan hendingar som verker uheldig på finansnæringa og institusjonar i næringa, noko som kan føre til inntektsfall og eventuelt ansvar.

Primært ser vi dei bankspesifikke hendingane som dei som kan medføre særleg negativ påverknad og press for vår bank.

5.7.7 Eigarrisiko

Eigarrisiko definerast som risiko for tap av innskoten kapital eller nødvendig påfyll av ny kapital i selskap banken har strategiske eidedelar i, som følge av den risikoen som det enkelte selskapet tek på seg i si drift. Eigarselskapet definerast som selskap kor SpareBank 1 Søre Sunnmøre har eigardel og innflytelse åleine eller gjennom alliansesamarbeidet.

SpareBank 1 Søre Sunnmøre har valt å definere følgande selskap til å skilje seg ut frå ordinære aksjeinvesteringar med bakgrunn i intensjonen for anskaffinga/eigarskapet, og som vidare inngår i berekninga av eigarrisiko:

Dotterselskap (100 %-eide)

Eigarrisiko knytt til banken sine 100 % eigd dotterselskap vil i all hovudsak relatere seg til forretningsrisiko i dette selskapet. Dette er eit eidedomsselskap og risikoen er knytt til utleiegraden i selskapet og er i som tidlegare år vurdert som eidedomsrisiko - berekna kapitalbehov knytt til prisfall på eidedommen.

Strategisk selskap – forsikring

Finanstilsynet har kome med klar anbefaling om korleis berekning av kapital knytt til eigarskap i forsikringverksemda skal gjennomførast.

Strategisk selskap – finansføretak

Finanstilsynet har kome med klar anbefaling om korleis berekning av kapital knytt til eigarskap i finansføretak skal gjennomførast.

Strategiske-/andre felleskontrollerte selskap

Det er vurdert dit hen at eigarrisikoen i desse selskapa vil relatere seg til verdifall på 60/45 %.

Andre strategiske eigarpostar

Det er vurdert dit hen at eigarrisikoen i desse selskapa vil relatere seg til verdifall på 45 %.

5.7.8 Strategisk risiko

Strategisk risiko reknast å oppstå spesielt ved etablering av verksemd i nye marknadsområder eller inngåing av avtalar om nye produkt som krevjar store økonomiske uttellingar. Der er ingen slike aktivitetar eller satsingar for tida.

Derimot har banken gjort ei viktig strategisk satsing på ei profesjonalisering av drifta og vidare risikoavdekkande og risikoreduserande tiltak.

5.7.9 Forsikringsrisiko

Her viser vi til eigarrisiko og kapital sett av knytt til eigarposten i SpareBank 1 Gruppen, som i all hovudsak dreier seg om forsikring.

5.7.10 Risiko forbundet overføring eller pantsetting av aktiva

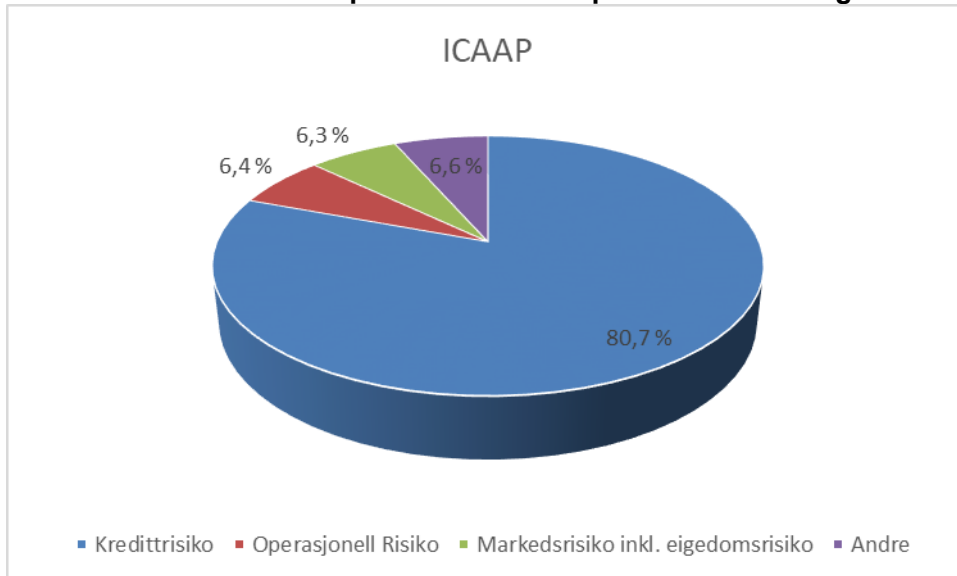
Vi ser dette som ikkje relevant for SpareBank 1 Søre Sunnmøre.

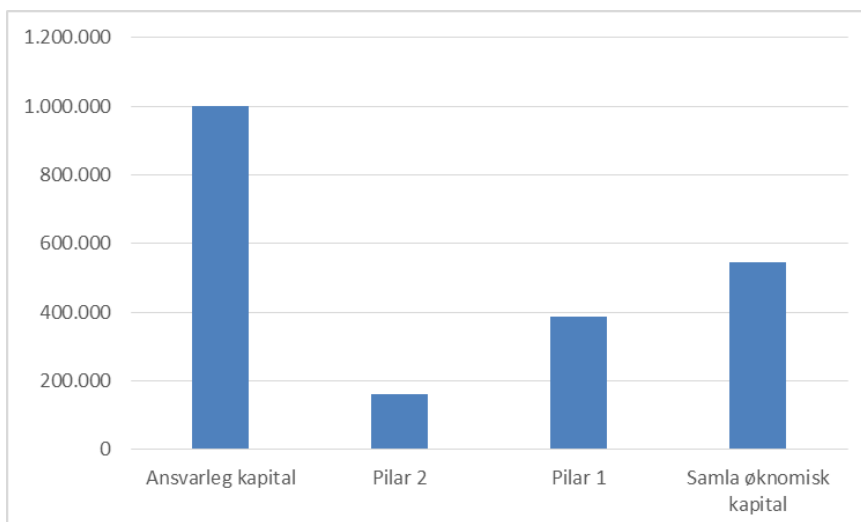
6. SAMANLIKNING AV REGULATORISK OG ØKONOMISK KAPITALBEHOV

Økonomisk kapital beskriver kor mykje banken meiner ein treng for å dekke den faktiske risikoen i bankens strategiske bilde. Det fastsett at den økonomiske kapitalen skal dekke 99,9 % av moglege uventa tap i ein tidshorisont på 1 år (risikojustert kapital). Figuren under viser fordeling av vurdert behov for økonomisk kapital i dei ulike risikogruppene. Av figuren går det fram at kredittrisiko utgjør 80,7 % av samla risiko.

Oversikten under viser kapitalbehov fordelt på ulike risikokategoriar :

Tabellen under viser samanlikning av kapitalbehovsberekingen gjennomført per 31.12.18 opp mot bankens ansvarlege kapital:

Konklusjon:

Konsernet har tilfredsstillande soliditet ved utgangen av 2018 og vurderar basert på løpande oppfølging og prognoser å ha tilstrekkeleg kapital til å gjennomføre strategiske planer og vekst.

Vedlegg 3

Skjema for offentliggjøring av sammensetningen av ansvarlig kapital for 2018 - konsolidert

Ren kjernekapital: Instrumenter og opptjent kapital		(A) Beløp på datoen for offentliggjøring	(B) Referanser til artikler i forordningen (CRR)	(C) Beløp omfattet av overgangsregler
1	Kapitalinstrumenter og tilhørende overkursfond		26 (1), 27, 28 og 29	
	herav: instrumenttype 1			
	herav: instrumenttype 2	100.193		
	herav: instrumenttype 3			
2	Opptjent egenkapital i form av tidligere års tilbakeholdte resultater	895.613	26 (1) (c)	
3	Akkumulerte andre inntekter og kostnader og andre fond o.l.	134.227	26 (1) (d) og (e)	
3a	Avsetning for generell bankrisiko		26 (1) (f)	
4	Rene kjernekapitalinstrumenter omfattet av overgangsbestemmelser			
	Statlige innskudd av ren kjernekapital omfattet av overgangsbestemmelser			
5	Minoritetsinteresser		84	
5a	Revidert delårsoverskudd fratrukket påregnelig skatt mv. og utbytte		26 (2)	
6	Ren kjernekapital før regulatoriske justeringer	1.130.033	Sum rad 1 t.o.m. 5a	
Ren kjernekapital: Regulatoriske justeringer				
7	Verdijusteringer som følge av kravene om forsvarlig verdsettelse (negativt beløp)	-1.324	34 og 105	
8	Immaterielle eiendeler redusert med utsatt skatt (negativt beløp)		36 (1) (b) og 37	
9	Tomt felt i EØS			
10	Utsatt skattefordel som ikke skyldes midlertidige forskjeller redusert med utsatt skatt som kan motregnes (negativt beløp)		36 (1) (c) og 38	
11	Verdiendringer på sikringsinstrumenter ved kontantstrømsikring		33 (1) (a)	
12	Positive verdier av justert forventet tap etter kapitalkravsforskriften § 15-7 (tas inn som negativt beløp)		36 (1) (d), 40 og 159	
13	Økning i egenkapitalen knyttet til fremtidig inntekt grunnet verdipapiriserte eiendeler (negativt beløp)		32 (1)	
14	Gevinster eller tap på gjeld målt til virkelig verdi som skyldes endringer i egen kredittverdighet		33 (1) (b) og (c)	
15	Overfinansiering av pensjonsforpliktelser (negativt beløp)		36 (1) (e) og 41	
16	Direkte, indirekte og syntetiske beholdninger av egne rene kjernekapitalinstrumenter (negativt beløp)		36 (1) (f) og 42	

17	Beholdning av ren kjernekapital i annet selskap i finansiell sektor som har en gjensidig investering av ansvarlig kapital (negativt beløp)		36 (1) (g) og 44	
18	Direkte, indirekte og syntetiske beholdninger av ren kjernekapital i andre selskaper i finansiell sektor der institusjonen ikke har en vesentlig investering. Beløp som overstiger grensen på 10 %, regnet etter fradrag som er tillatt for korte posisjoner (negativt beløp)	-294.163	36 (1) (h), 43, 45, 46, 49 (2), 79, 469 (1) (a), 472 (10) og 478 (1)	
19	Direkte, indirekte og syntetiske beholdninger av ren kjernekapital i andre selskaper i finansiell sektor der institusjonen har vesentlige investeringer som samlet overstiger grensen på 10 %. Beløp regnet etter fradrag som er tillatt for korte posisjoner (negativt beløp)		36 (1) (i), 43, 45, 47, 48 (1) (b), 49 (1) til (3) og 79	
20	Tomt felt i EØS			
20a	Poster som alternativt kan få 1250 % risikovekt (negativt beløp),		36 (1) (k)	
20b	herav: kvalifiserte eiendeler i selskap utenfor finansiell sektor (negativt beløp)		36 (1) (k) (i) og 89 til 91	
20c	herav: verdipapiriseringsposisjoner (negativt beløp)		36 (1) (k) (ii), 243 (1) (b), 244 (1) (b) og 258	
20d	herav: motpartsrisiko for transaksjoner som ikke er avsluttet (negativt beløp)		36 (1) (k) (iii) og 379 (3)	
21	Utsatt skattefordel som skyldes midlertidige forskjeller og som overstiger unntaksgrensen på 10 %, redusert med utsatt skatt som kan motregnes (negativt beløp)		36 (1) (c), 38 og 48 (1) (a)	
22	Beløp som overstiger unntaksgrensen på 17,65 % (negativt beløp)		48 (1)	
23	herav: direkte, indirekte og syntetiske beholdninger av ren kjernekapital i andre selskaper i finansiell sektor der institusjonen har en vesentlig investering (negativt beløp)		36 (1) (i) og 48 (1) (b)	
24	Tomt felt i EØS			
25	herav: utsatt skattefordel som skyldes midlertidige forskjeller (negativt beløp)		36 (1) (c), 38 og 48 (1) (a)	
25a	Akkumulert underskudd i inneværende regnskapsår (negativt beløp)		36 (1) (a)	
25b	Påregnelig skatt relatert til rene kjernekapitalposter (negativt beløp)		36 (1) (l)	
26	Justeringer i ren kjernekapital som følge av overgangsbestemmelser		Sum 26a og 26b	
26a	Overgangsbestemmelser for regulatoriske filtre relaterte til urealiserte gevinster og tap			
	herav: filter for urealisert tap 1			
	herav: filter for urealisert tap 2			
	herav: filter for urealisert gevinst 1 (negativt beløp)		468	
	herav: filter for urealisert gevinst 2 (negativt beløp)		468	
26b	Beløp som skal trekkes fra eller legges til ren kjernekapital som følge av overgangsbestemmelser for andre filtre og fradrag			
	herav: ...			

27	Overskytende fradrag i annen godkjent kjernekapital (negativt beløp)		36 (1) (j)	
-28	Sum regulatoriske justeringer i ren kjernekapital	-295.487	Sum rad 7 t.o.m. 20a, 21, 22, 25a, 25b, 26 og 27	
29	Ren kjernekapital	834.546	Rad 6 pluss rad 28 hvis beløpet i rad 28 er negativt, ellers minus	
Annen godkjent kjernekapital: Instrumenter				
30	Kapitalinstrumenter og tilhørende overkursfond		51 og 52	
31	herav: klassifisert som egenkapital etter gjeldende regnskapsstandard			
32	herav: klassifisert som gjeld etter gjeldende regnskapsstandard			
33	Fondsobligasjonskapital omfattet av overgangsbestemmelser	50.000	486 (3) og (5)	
	Statlige innskudd av fondsobligasjonskapital omfattet av overgangsbestemmelser			
34	Fondsobligasjonskapital utstedt av datterselskaper til tredjeparter som kan medregnes i annen godkjent kjernekapital		85 og 86	
35	herav: instrumenter omfattet av overgangsbestemmelser			
36	Annen godkjent kjernekapital før regulatoriske justeringer	50.000	Sum rad 30, 33 og 34	
Annen godkjent kjernekapital: Regulatoriske justeringer				
37	Direkte, indirekte og syntetiske beholdninger av egen fondsobligasjonskapital (negativt beløp)		52 (1) (b), 56 (a) og 57	
38	Beholdning av annen godkjent kjernekapital i annet selskap i finansiell sektor som har en gjensidig investering av ansvarlig kapital (negativt beløp)		56 (b) og 58	
39	Direkte, indirekte og syntetiske beholdninger av fondsobligasjonskapital i andre selskaper i finansiell sektor der institusjonen ikke har en vesentlig investering. Beløp som overstiger grensen på 10 %, regnet etter fradrag som er tillatt for korte posisjoner (negativt beløp)	-3.459	56 (c), 59, 60 og 79	12.274
40	Direkte, indirekte og syntetiske beholdninger av fondsobligasjonskapital i andre selskaper i finansiell sektor der institusjonen har en vesentlig investering. Beløp regnet etter fradrag som er tillatt for korte posisjoner (negativt beløp)		56 (d), 59 og 79	
41	Justeringer i annen godkjent kjernekapital som følge av overgangsbestemmelser		Sum rad 41a, 41b og 41c	
41a	Frdrag som skal gjøres i annen godkjent kjernekapital, i stedet for ren kjernekapital, som følge av overgangsbestemmelser (negativt beløp)		469 (1) (b) og 472 (10) (a)	
	herav: spesifiser de enkelte postene linje for linje			
41b	Frdrag som skal gjøres i annen godkjent kjernekapital, i stedet for tilleggskapital, som			

	følge av overgangsbestemmelser (negativt beløp)			
	herav: spesifiser de enkelte postene linje for linje			
41c	Beløp som skal trekkes fra eller legges til annen godkjent kjernekapital som følge av overgangsbestemmelser for andre filtre og fradrag			
	herav: filter for urealisert tap			
	herav: filter for urealisert gevinst (negativt beløp)			
	herav: ...			
42	Overskytende fradrag i tilleggskapital (negativt beløp)		56 (e)	
43	Sum regulatoriske justeringer i annen godkjent kjernekapital	-3.459	Sum rad 37 t.o.m. 41 og rad 42	12.274
44	Annen godkjent kjernekapital	46.541	Rad 36 pluss rad 43. Gir fradrag fordi beløpet i rad 43 er negativt	
45	Kjernekapital	881.087	Sum rad 29 og rad 44	
Tilleggskapital: instrumenter og avsetninger				
46	Kapitalinstrumenter og tilhørende overkursfond		62 og 63	
47	Tilleggskapital omfattet av overgangsbestemmelser	150.000	486 (4) og (5)	
	Statlige innskudd av tilleggskapital omfattet av overgangsbestemmelser			
48	Ansvarlig lånekapital utstedt av datterselskaper til tredjeparter som kan medregnes i tilleggskapitalen		87 og 88	
49	herav: instrumenter omfattet av overgangsbestemmelser			
50	Tallverdien av negative verdier av justert forventet tap		62 (c) og (d)	
51	Tilleggskapital før regulatoriske justeringer	150.000	Sum rad 46 t.o.m. 48 og rad 50	
Tilleggskapital: Regulatoriske justeringer				
52	Direkte, indirekte og syntetiske beholdninger av egen ansvarlig lånekapital (negativt beløp)		63 (b) (i), 66 (a) og 67	
53	Beholdning av tilleggskapital i annet selskap i finansiell sektor som har en gjensidig investering av ansvarlig kapital (negativt beløp)		66 (b) og 68	
54	Direkte, indirekte og syntetiske beholdninger av ansvarlig lånekapital i andre selskaper i finansiell sektor der institusjonen ikke har en vesentlig investering. Beløp som overstiger grensen på 10 %, regnet etter fradrag som er tillatt for korte posisjoner (negativt beløp)	-5.135	66 (c), 69, 70 og 79	
54a	herav: nye beholdninger som ikke omfattes av overgangsbestemmelser			
54b	herav: beholdninger fra før 1. januar 2013 omfattet av overgangsbestemmelser			

55	Direkte, indirekte og syntetiske beholdninger av ansvarlig lånekapital i andre selskaper i finansiell sektor der institusjonen har en vesentlig investering. Beløp regnet etter fradrag som er tillatt for korte posisjoner (negativt beløp)		66 (d), 69 og 79	
56	Justeringer i tilleggskapital som følge av overgangsbestemmelser (negativt beløp)		Sum rad 56a, 56b og 56c	
56a	Fradrag som skal gjøres i tilleggskapital, i stedet for ren kjernekapital, som følge av overgangsbestemmelser (negativt beløp)		469 (1) (b) og 472 (10) (a)	
	herav: spesifiser de enkelte postene linje for linje			
56b	Fradrag som skal gjøres i tilleggskapital, i stedet for annen godkjent kjernekapital, som følge av overgangsbestemmelser (negativt beløp)			
	herav: spesifiser de enkelte postene linje for linje			
56c	Beløp som skal trekkes fra eller legges til tilleggskapitalen som følge av overgangsbestemmelser for filtre og andre fradrag		468	
	herav: filter for urealisert tap			
	herav: filter for urealisert gevinst		468	
	herav:...			
57	Sum regulatoriske justeringer i tilleggskapital	-5.135	Sum rad 52 t.o.m. 54, rad 55 og 56	
58	Tilleggskapital	144.865	Rad 51 pluss rad 57 hvis beløpet i rad 57 er negativt, ellers minus	
59	Ansvarlig kapital	1.025.952	Sum rad 45 og rad 58	
59a	Økning i beregningsgrunnlaget som følge av overgangsbestemmelser		472 (10) (b)	
	herav: beløp som ikke er trukket fra ren kjernekapital		469 (1) (b)	
	herav: beløp som ikke er trukket fra annen godkjent kjernekapital			
	herav: beløp som ikke er trukket fra tilleggskapital			
60	Beregningsgrunnlag	4.853.258		
Kapitaldekning og buffere				
61	Ren kjernekapitaldekning	17,20 %	92 (2) (a)	
62	Kjernekapitaldekning	18,15 %	92 (2) (b)	
63	Kapitaldekning	21,14 %	92 (2) (c)	
64	Kombinert bufferkrav som prosent av beregningsgrunnlaget	12,00%	CRD 128, 129, 130, 131 og 133	
65	herav: bevaringsbuffer	2,50%		
66	herav: motsyklisk buffer	2,00 %		
67	herav: systemrisikobuffer	3,00%		
67a	herav: buffer for andre systemviktige institusjoner (O-SII-buffer)		CRD 131	
68	Ren kjernekapital tilgjengelig for oppfyllelse av bufferkrav		CRD 128	

69	Ikke relevant etter EØS-regler			
70	Ikke relevant etter EØS-regler			
71	Ikke relevant etter EØS-regler			
Kapitaldekning og buffere				
72	Beholdninger av ansvarlig kapital i andre selskaper i finansiell sektor der institusjonen har en ikke vesentlig investering, som samlet er under grensen på 10 %. Beløp regnet etter fradrag som er tillatt for korte posisjoner.	6.101	36 (1) (h), 45, 46, 472 (10), 56 (c), 59, 60, 66 (c), 69 og 70	
73	Beholdninger av ren kjernekapital i andre selskaper i finansiell sektor der institusjonen har en vesentlig investering, som samlet er under grensen på 10 %. Beløp regnet etter fradrag som er tillatt for korte posisjoner.		36 (1) (i), 45 og 48	
74	Tomt felt i EØS			
75	Utsatt skattefordel som skyldes midlertidige forskjeller redusert med utsatt skatt som kan motregnes, som er under grensen på 10 %.		36 (1) (c), 38 og 48	
Grenser for medregning av avsetninger i tilleggskapitalen				
76	Generelle kredittrisikoreserver		62	
77	Grense for medregning av generelle kredittrisikoreserver i tilleggskapitalen		62	
78	Tallverdien av negative verdier av justert forventet tap		62	
79	Grense for medregning i tilleggskapitalen av overskytende regnskapsmessige nedskrivninger		62	
Kapitalinstrumenter omfattet av overgangsbestemmelser				
80	Grense for medregning av rene kjernekapitalinstrumenter omfattet av overgangsbestemmelser		484 (3) og 486 (2) og (5)	
81	Overskytende ren kjernekapital omfattet av overgangsbestemmelser		484 (3) og 486 (2) og (5)	
82	Grense for medregning av fondsobligasjonskapital omfattet av overgangsbestemmelser		484 (4) og 486 (3) og (5)	
83	Overskytende fondsobligasjonskapital omfattet av overgangsbestemmelser		484 (4) og 486 (3) og (5)	
84	Grense for medregning av ansvarlig lånekapital omfattet av overgangsbestemmelser		484 (5) og 486 (4) og (5)	
85	Overskytende ansvarlig lånekapital omfattet av overgangsbestemmelser		484 (5) og 486 (4) og (5)	

Skjema for offentliggjøring av de viktigste avtalevilkårene for kapitalinstrumenter			
1	Utsteder	SpareBank 1 Søre Sunnmøre	SpareBank 1 Søre Sunnmøre
2	Entydig identifikasjonskode (f.eks. CUSIP, ISIN eller BLOOMBERGS identifikasjonskode for rettede emisjoner)	NO0010747702	NO0010724776
3	Gjeldende lovgivning for instrumentet	Norsk rett	Norsk rett
	<i>Behandling etter kapitalregelverket</i>		
4	Regler som gjelder i overgangsperioden	Annen godkjent	Tilleggskapital
5	Regler som gjelder etter overgangsperioden	Annen godkjent	Tilleggskapital
6	Medregning på selskaps- eller (del)konsolidert nivå, selskaps- og (del)konsolidert nivå	Selskaps- og konsolidert nivå	Selskaps- og konsolidert nivå
7	Instrumenttype (typer skal spesifiseres for hver jurisdiksjon)	Fondsobligasjonskapital	Ansvarlig lånekapital
8	Beløp som inngår i ansvarlig kapital (i millioner NOK fra seneste rapporteringsdato)	50 mNOK	150 mNOK
9	Instrumentets nominelle verdi	50 mNOK	150 mNOK
9a	Emisjonskurs	99,50	100
9b	Innløsningskurs	100	100
10	Regnskapsmessig klassifisering	Gjeld- amortisert kost	Gjeld- amortisert kost
11	Opprinnelig utstedelsesdato	23.10.2016	28.11.2014
12	Evigvarende eller tidsbegrenset	Evigvarende	Tidsbegrenset
13	Opprinnelig forfallsdato	Ingen forfallsdato	28.11.2024
14	Innløsningsrett for utsteder forutsatt samtykke fra Finanstilsynet	Ja	Ja
15	Dato for innløsningsrett, eventuell betinget innløsningsrett og innløsningsbeløp	23.10.2020	28.11.2019
16	Datoer for eventuell etterfølgende innløsningsrett	Kvartalsvis	Kvartalsvis
	<i>Renter/utbytte</i>		
17	Fast eller flytende rente/utbytte	Flytende	Flytende
18	Rentesats og eventuell tilknyttet referanserente	3 mnd. Nibor + 4,30 prosentpoeng	3 mnd. Nibor + 1,80 prosentpoeng
19	Vilkår om at det ikke kan betales utbytte hvis det ikke er betalt rente på instrumentet («dividend stopper»)	N/A	N/A

20a	Full fleksibilitet, delvis fleksibilitet eller pliktig (med hensyn til tidspunkt)	N/A	N/A
20b	Full fleksibilitet, delvis fleksibilitet eller pliktig (med hensyn til beløp)	N/A	N/A
21	Vilkår om renteøkning eller annet incitament til innfrielse	Nei	Nei
22	Ikke-kumulativ eller kumulativ	N/A	N/A
	<i>Konvertering/nedskrivning</i>		
23	Konvertibel eller ikke konvertibel	Ikke konvertibel	Ikke konvertibel
24	Hvis konvertibel, nivå(er) som utløser konvertering	N/A	N/A
25	Hvis konvertibel, hel eller delvis	N/A	N/A
26	Hvis konvertibel, konverteringskurs	N/A	N/A
27	Hvis konvertibel, pliktig eller valgfri	N/A	N/A
28	Hvis konvertibel, oppgi instrumenttypen det konverteres til	N/A	N/A
29	Hvis konvertibel, oppgi utsteder av instrumentene det konverteres til	N/A	N/A
30	Vilkår om nedskrivning	Ja	Ja
31	Hvis nedskrivning, nivå som utløser nedskrivning	Lån kjerne < 5,125%	Ref. regler i Banksikringsloven §3-6
32	Hvis nedskrivning, hel eller delvis	Delvis	
33	Hvis nedskrivning, med endelig virkning eller midlertidig	Midlertidig	
34	Hvis midlertidig nedskrivning, beskrivelse av oppskrivningsmekanismen	Årsoverskudd	
35	Prioritetsrekkefølge ved avviking (oppgi instrumenttypen som har nærmeste bedre prioritet)	Ansvarlig lån	Obligasjonslån
36	Vilkår som gjør at instrumentet ikke kan medregnes etter overgangsperioden	Nei	Nei
37	Hvis ja, spesifiser hvilke vilkår som ikke oppfyller nye krav		
Sett N/A hvis spørsmålet ikke er relevant.			